

POROČILO S STROKOVNE EKSKURZIJE V FRANCII

Srednja zdravstvena šola že nekaj let sodeluje s šolo za medicinske sestre v mestu Blois v Franciji.

Cilj sodelovanja s tujino je izmenjava dijakov in študentov z željo, da bi spoznali različne sisteme zdravstvenega varstva, predvsem pa način dela na področju zdravstvene nege v drugih deželah.

Sodelovanje se je začelo na pobudo gospe ravnateljice Marije Zupančič in v sodelovanju z gospo Marijo Sotošek-Chaigne, ki je končala mariborsko zdravstveno šolo, zdaj pa že 20 let živi in dela v Franciji kot višja medicinska sestra. K sodelovanju smo povabili tudi zdravstvene ustanove v Mariboru, brez katerih šola projekta ne bi mogla izpeljati.

Tako smo v letu 1998 organizirali obvezno počitniško prakso trem francoskim študentom v Splošni bolnišnici Maribor, Domu upokojencev Pobrežje in v Zdravstvenem domu Maribor. Med počitniško prakso so obiskali tudi druge ustanove: Splošno bolnišnico Ptuj, Zavod za zdravstveno varstvo, Fontano in Ptujске toplice.

Nad bivanjem v Sloveniji so bili navdušeni in v letošnjem letu so nas povabili v Francijo.

Enotedenske strokovne ekskurzije konec aprila v Franciji smo se udeležili:

- Dijaki Srednje zdravstvene šole Andreja Štavbe, Marko Potrč, Simon Lešnik in Gregor Zečevič;
- Mentorica Slavica Janžekovič;
- Višja medicinska sestra Cvetka Podkrižnik iz bolnišnice Maribor.

Stroške potovanja so nam v celoti pokrili sponzorji, stroške bivanja v Franciji pa so prevzeli naši gostitelji.

V Franciji so nam predstavili organizacijo zdravstvenega varstva (privatni in državni sektor), način financiranja zdravstva ter izobraževanje medicinskih sester in bolničark.

Obiskali smo dve državni bolnišnici, psihiatrično bolnišnico, šolo za medicinske sestre, gasilski center, dom upokojencev, nego na domu – privatni in državni sektor ter kabinet medicinskih sester – privatni sektor.

Od kulturnih znamenitosti smo si ogledali mesta Vendôme, Blois, Tours (pobrateno je z Mariborom) in St. Cyr (pobrateno je s Ptujem); gradove ob reki Loire; ogledali smo si Pariz iz avtobusa in z letala, podzemne hiše, muzeje in druge znamenitosti.

Izobraževanje medicinskih sester

Profesija je dobila prve zakonske predpise že pred prvo svetovno vojno:

- medicinska sestra je redovnica ali laična medicinska sestra,
- nego opravlja kot prostovoljka ali je za delo plačana,
- opraviti mora predpisano izobraževanje.

Leta 1946 je bil sprejet zakon, ki je določal kompetence, delokrog in odgovornost MS, leta 1972 se je šolanje podaljšalo z dveh let na 28 mesecev, leta 1979 se je podaljšalo na 33 mesecev, leta 1992 na 38 mesecev (združili so izobraže-

vanje splošne smeri in psihiatrične smeri, ki je do 1992 leta potekalo ločeno). Program izobraževanja medicinskih sester je prilagojen evropskim normam.

Pogoji za vpis in diploma

- Starost kandidata 18 let;
- matura ali sprejemni izpit na ravni mature;
- sprejemni izpit (komisija oceni na podlagi pisnega psihološkega testiranja in razgovora, ali je kandidat primeren za poklic);
- šola za medicinske sestre je visoka strokovna šola, študenti imajo enake pravice kot vsi drugi študenti na univerzah;
- naziv po končanem študiju je *Medicinska sestra z državno diplomom*, ki je priznana v vseh državah evropske skupnosti.

Pripravnštva ne poznajo, medicinska sestra je strokovno usposobljena za delo, ko naredi diplomom.

Šola za medicinske sestre in za bolničarke v Bloisu

Šolo obiskuje skupno 180 študentk in študentov v treh letnikih. Število ur za predavanja in vaje v kabinetu je 2240, za klinične vaje je predvidenih 2275 ur, od tega morajo opraviti 70 ur v nočni izmeni. Za individualno pomoč posameznemu študentu je predvidenih 245 ur.

Klinične vaje lahko študenti delno sami izbirajo, tudi v tujini. Mentorji so medicinske sestre na oddelku, istočasno so na oddelku največ štirje študenti različnih letnikov. Mentorji iz šole imajo vlogo koordinatorja med šolo in oddelkom in organizirajo izpite na oddelku.

V Franciji je 375 šol za medicinske sestre. Diplomom ima 250.000 medicinskih sester. Začetni osebni dohodek je 240.000 SIT (bolničarke 180.000 SIT). Medicinske sestre v državnem sektorju so državne uslužbenke in napredujejo v razrede.

Zdravstveno varstvo

V Franciji imajo:

- državni sektor: splošne, specialistične in univerzitetne bolnišnice; zdravstvena nega na domu;
- privatni sektor s koncesijo in brez: privatne klinike, osebni zdravniki, zdravniki specialisti, medicinske sestre za zdravstveno nego na domu.

Preventivno zdravstveno varstvo je slabo organizirano.

Zdravstveno zavarovanje

Zdravstveno zavarovanje je zelo podobno našemu sistemu zdravstvenega zavarovanja in obsega:

- obvezno zdravstveno zavarovanje, ki pokriva 60–80 % stroškov zdravljenja,
- dodatno zavarovanje krije ostanek in je prostovoljno,
- samoplačniki krijejo stroške zdravljenja v celoti,

- osebam, ki stroškov zdravljenja ne morejo plačati same, krije stroške občina,
- stroški za zdravljenje kroničnih bolezni so povrnjeni 100 % (rakasta obolenja, aids).

V času našega bivanja v Franciji smo obiskali:

Bolnišnični center v Bloisu ima 98 postelj, ki so razporejene na interni oddelek, kirurgijo, ginekološko-porodni oddelek, reanimacijo, urgenco itn.

V okviru centra je dom upokojencev za nepokretne varovance, ki šteje 195 postelj.

Hematološki oddelek ima 22 postelj. Zaposleni so: dve medicinski sestri zjutraj, dve popoldan, dve bolničarki, trije zdravniki, ena tajnica, ena čistilka. Ponoči dela stalna nočna ekipa (ena medicinska sestra, ena bolničarka). Aplicirajo 5–8 kemoterapij na dan, tudi ambulantno. Citostatike dobijo že pripravljene in s protokoli na oddelek za vsakega bolnika posebej. Uvajajo procesno metodo dela in imajo dodelano negovalno dokumentacijo, ki je po zakonu obvezna.

Ginekološko-porodni oddelek ima 42 postelj, 2 porodni sobi, 1500 porodov na leto. Zaposlenih je 18 babic, 2 medicinski sestri in 25 bolničark.

Reanimacija ima 10 postelj. Sprejme 400 bolnikov letno, ležalna doba je 6 dni, zasedenost postelj 80 %. Cena oskrbnega dne je 8000 FF + 70 FF plača bolnik za stroške udobja (1 FF = 30 Sit). Medicinske sestre delajo v reanimaciji, po potrebi pa tudi na urgenci in na terenu v ekipi nujne medicinske pomoči.

Urgentni oddelek ima tri enote:

1. *SAMU* – nujna medicinska pomoč na terenu (6 opremljenih avtomobilov, ekipa: zdravnik, medicinska sestra, šofer-gasilec);
2. *sprejemne ambulante*, kjer oskrbijo vse bolnike, ki pridejo. Opravijo vse potrebne preiskave, nato jih sprejmejo ali odpustijo;
3. *5 sob z 12 posteljami* za bolnike na opazovanju ali težke bolnike (infarkt, koma), če ni prostora v reanimacijskem oddelku.

Na dan sprejmejo in pregledajo okrog 70 bolnikov.

Zaposleno osebje: 10 zdravnikov, 2 tajnici, 23 medicinskih sester s polnim delovnim časom, 1 medicinska sestra s

polovičnim delovnim časom, 18 bolničark, 1 socialna delavka in 1 glavna medicinska sestra.

V **kuhinji** je zaposlenih 64 oseb (1 dietetičarka, 3 pomočnice, 1 slaščičar, 1 mesar, ostalo so kuharji in strežniki).

2/3 zaposlenih je v službi, 1/3 je prosta. Delajo od ponedeljka do petka, vikendi so prosti.

Kuhajo za 2000 ljudi, na dan 4200 obrokov od tega jih servirajo dnevno 3200, 1000 obrokov zamrznejo za vikend, ko kuhinja ne dela. Na leto skuhamo 1 500 000 obrokov.

Hrano skuhamo za tri dni vnaprej in jo zamrznejo. Za zamrznevanje uporabljajo dva načina: toplo linijo (tople jedi hitro ohladijo in takoj zamrznejo) in hladno linijo (jedi ohladijo na normalni temperaturi in jih nato zamrznejo). Pred uporabo hrano segrejejo v posebnih vozičkih, ki istočasno segrevajo toplo hrano in ohlajajo solate in sladice.

V centralni kuhinji pripravljajo samo kosila in večerje, zajtrk pripravijo bolničarke ali strežnice na oddelku.

Gasilski center je razdeljen na dve ekipi:

- v prvi ekipi so gasilci, ki ukrepajo v primeru požara ali naravnih katastrof;
- v drugi ekipi so gasilci – reševalci, ki nudijo prvo pomoč na terenu in izvajajo prevoze bolnikov. Gasilci so vedno prvi na mestu nesreče ali pri bolniku, ki potrebuje prvo pomoč ali nujno medicinsko pomoč.

Sklep

Cilje, ki smo si jih zastavili pred strokovno ekskurzijo, smo v celoti dosegli, saj smo se seznanili s francoskim sistemom izobraževanja medicinskih sester in spoznali način njihovega dela.

Med drugim smo spoznali, da so dela in naloge medicinskih sester, njihove kompetence in odgovornosti zakonsko jasno opredeljene. Medicinske sestre imajo visoko stopnjo samostojnosti na področju ugotavljanja, načrtovanja in izvajanja zdravstvene nege. Na področju specialne nege izvajajo podobne posege kot višje medicinske sestre v Sloveniji. Tudi to področje zakon zelo natančno opredeljuje.

Srečali smo veliko zdravstvenih delavcev in utrdili temelje za nadaljnje sodelovanje, saj bomo v prihodnje ponovno organizirali počitniške vaje za francoske študente, dogovarjamo pa se tudi za krajše strokovno izpopolnjevanje dveh medicinskih sester mariborske bolnišnice v splošni bolnišnici v Bloisu.

Marija Zupančič, univ. dipl. org., vms
Slavica Janžekovič, vms